

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 24. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Nemzeti Összetartozás Napja – hivatalos állami ünnepség a Magyarországi Házában

A magyar nemzet büszke lehet arra, hogy túlélte Trianont - hangsúlyozta Semjén Zsolt a Nemzeti Összetartozás Napján, a Magyarországi Házában. A nemzetpolitikáért felelős tárca nélküli miniszter ünnepi beszédében azt mondta, június 4-e a gyásznak, az emlékezésnek, a tanulságok levonásának és a büszkeségnek a napja. Semjén Zsolt szerint büszkék lehetünk azokra a hőseinkre, akik a határokon túl sokszor a legnehezebb helyzetben kitartottak a magyarságuk mellett, kockáztatva nemegyszer az életüket, egzisztenciájukat, szabadságukat, jövőjüket. Ez a büszkeség jogosít fel és kötelez arra, hogy azért is megmaradjunk - jelentette ki a miniszter, aki szerint a nemzet teljességében csak akkor tud megmaradni, ha minden nemzetrésze megmarad. Felidézte az Országgyűlés döntését is négy évvel ezelőtt a honosításról, ami lehetővé tette a nemzet közjogi egyesítését. Ez az egyetlen lehetséges válasz Trianonra - mondta, hozzátéve: széttephették az országhatárokat, üldözhettek és üldözhetnek minket, de a nemzet nyelvében, kultúrájában, történelmében mindig is egységes volt. Rámutatott: az új Országgyűlés már az egyetemes magyarságé, abban minden magyar politikai akarata megjelenik, éljen bárhol a világon. Semjén Zsolt végül kijelentette: az a küldetésünk, hogy a történelem színe előtt „csakazértis megmaradjunk”.

Semjén Zsolt beszédét követően a hivatalos állami ünnepség kísérőrendezvényeként a Nemzetpolitikai Kutatóintézet (NPKI) szervezésében Trianon következményei a 20. és 21. században: kisebbségi kérdések Európában címmel tanácskozással került sor a Magyarországi Házában. Ifj. Bertényi Iván történész Trianon történelmi okairól és következményeiről adott elő, Vizi Balázs a XX-XXI. század kisebbségvédelmi egyezményeit mutatta be, majd Kántor Zoltán, az NPKI igazgatója a nemzetpolitika elméleti alapjait járta körül. Előadásában Répás Zsuzsanna, nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár hangsúlyozta: Magyarország akkor tud jó nemzetpolitikát folytatni, ha egy erős, az érdekeiért kiálló ország képét mutatja, amire fel lehet nézni és amire büszkének lehet lenni. Répás Zsuzsanna szerint Magyarországra akkor tudnak támaszkodni a külföldi magyarok, ha Magyarországon olyan kormány van, amely minden kérdésben határozottan képviseli a saját érdekeit, mert akkor lehet arra számítani, hogy képviselni fogja a szomszédos országokban élő nemzetrészek érdekeit is.

Magyarország kérte beavatkozását a Minority SafePack kontra Európai Bizottság ügyben

Magyarország beavatkozását kérte a Minority SafePack európai polgári kezdeményezés kontra Európai Bizottság ügyben, mert fontosnak tartja a kisebbségek védelmének európai uniós szintű kezelését - közölte a Nemzetpolitikai Államtitkarság. Közleményükben felidéztek, hogy a Minority SafePack elnevezésű európai polgári kezdeményezést 2013 júliusában nyújtotta be az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) keretében

létrehozott polgári bizottság, amelynek alelnöke Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség vezetője. A javaslatcsomag nyelvi, oktatási, kulturális kérdésekben, a regionális politikában, a kisebbségek európai parlamenti jelenlétének kérdésében, a diszkriminációellenesség, a médiaszabályozás és a támogatáspolitikai területén javasol intézkedéseket az Európai Unió számára. Az Európai Bizottság ugyanakkor tavaly elutasította a Minority SafePack kisebbségvédelmi európai polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételét, mert az álláspontja szerint nem tartozik jogalkotási hatáskörébe. A FUEEN az Európai Bizottság elutasító döntése ellen az unió luxemburgi bíróságához fordult, mert a bizottság nem vette figyelembe a kezdeményezés mellékleteként benyújtott intézkedéscsomagot és azt a védzáradékot sem, amely az intézkedés különböző elemeinek felhasználását teszi lehetővé - mondta májusi sajtótájékoztatóján Vincze Lóránt az RMDSZ politikusa, a FUEEN alelnöke. Az ügyben korábban Szlovákia az Európai Bizottság oldalán kérte beavatkozását.

Káromkodó, pesszimista népből imádkozó néppé válni

A boldog élet titka abban rejlik, milyen a viszonyunk Isten igéjéhez – mondta Oláh Dénes marosvásárhelyi főesperes, plébános, a csíksomlyói pünkösdi búcsú ünnepi szentmiséjének főszónoka több százezer zarándok előtt. A pünkösdszombati szentmise prédikációjában a Maros-Küküllő kerületi főesperes kifejtette, hogy a boldog élet titka az ige figyelmes hallgatásában, majd az életben történő aprópénzre váltásában ölt testet. Elég volt az értelmetlen zászlólengetésből, a nemzeti romantikából. Öntudatra kell ébredni. Eljött a tettek, a munka ideje – mutatott rá Oláh Dénes. A Kis- és Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben zajló szentmisét Jakubinyi György gyulafehérvári érsek celebrálta. A csíksomlyói pünkösdi búcsú idején mottója: Boldog a méh, amely téged hordott. A zarándokok egyházi zászlók, magyar és székely lobogók alatt érkeztek szombaton délelőtt a csíksomlyói Hármashalom-oltár elé. Köztük volt Áder János köztársasági elnök is, aki magánlátogatásra érkezett Erdélybe.

Kelemen Hunor a magyarok jogairól: csalódní fog, aki nagy áttörésre számít Erdélyben

Ismét a kisebbségi óshonos nemzeti közösségek felé fordult a nemzetközi figyelem az utóbbi időben, nem csak az Európa Tanács (ET), hanem például az amerikai külügyminisztérium részéről is – mondta a 180 percben Kelemen Hunor, a romániai kormánykoalícióban résztvevő RMDSZ elnöke. A politikus hangsúlyozta, sok év után a State Department 2013-as jelentésében ismét szó van a kisebbségekről, ismét beszélnek az erdélyi magyarságról. Kelemen Hunor annak kapcsán nyilatkozott, hogy az ET rasszizmussal és intoleranciával foglalkozó szakértői bizottsága (ECRI) kedden közzétette Romániáról készített jelentését, amelyben főleg a romák hátrányos megkülönböztetése

miatt bírálja az országot, de a magyarságot is a sérülékeny közösségek között említi. Az RMDSZ elnöke szerint az amerikai külügy is hasonló problémákat vet fel, mint az ET dokumentuma, amely azt is súlyos kritikával illeti, hogy Románia halasztja a kisebbségi törvény elfogadását. A politikus arról is beszélt, a magyar nemzeti közösség jogaiért folytatott küzdelemben nehéz partnereket találni Romániában, a helyi politikai elit hozzáállása az ügyszó hullámzó. Kelemen Hunor – aki a romániai Ponta-kormány művelődési minisztere és egyben miniszterelnök-helyettese – hozzátette, időszakonként úgy tűnik, a román politikai vezetés bizonyos kérdésekben a magyarok mellett áll, de az a típusú nagy áttörés, amiről sokan álmodoznak, nem következik be. Aki nagy áttörésre számít, az folyamatosan csalódnia fog – hangsúlyozta az RMDSZ elnöke. Kelemen Hunor beszélt a tervezett verespataki aranybánya-beruházás helyzetéről is, amelyről elmondta, a bírósági döntések a kérdést abban az értelemben egyelőre levették napirendről, hogy a megvalósításhoz jelenleg nem lehet engedélyt szerezni. A kormány, a parlament részéről a kérdés ebben a pillanatban le van zárva, a beruházó nyilatkozatai szerint azonban valószínű, nemzetközi per lesz belőle. A fejleményeket meg kell várni, de jelenleg nincs olyan helyzet, hogy megkezdődhetne a kitermelés.

Nyáron mutatja be autonómiatervezetét az MKP

A nyáron mutatja be autonómiakoncepcióját a Magyar Közösség Pártja. Berényi József elnök szerint a felvidéki magyarság megmaradásának és Dél-Szlovákia gazdasági fejlődésének záloga egy erősebb jogi, pénzügyi és intézményi háttérrel rendelkező, az önkormányzatiság szellemében megalkotott modell. 2012-t követően az MKP számára mindhárom választás jól sikerült, a fordulópont a tavalyi megyei választásokon állt be. Akkor fogalmazódott meg több felől is, hogy a párt újra visszatért az országos politikába. Ezt igazolja az idei államfőválasztás, ahol saját jelöltet indított, és a legutóbbi, európai parlamenti választás eredménye is, amelyen ismét rávert a magyar térfélen legnagyobb riválisnak számító Most-Hídra. Az idei két választás után megnyílt annak is a lehetősége, hogy az MKP nyilvánosságra hozza autonómiatervezetét. A dokumentum már kész, nyilvánosságra hozatalát azért halogatták, mert nem szerették volna, ha ez tematizálja az államfő- vagy az EP-választást. „Az önkormányzatisági modellt kell mindenképpen alkalmazni és kommunikálni is a többségi nemzet felé, mert az autonómia kifejezés a szlovák fél számára határmódosítást jelent egy esetleges véres polgárháborún keresztül, amit természetesen senki sem akar. Ők azt hiszik, aki autonómiáról beszél, az nagyon rosszat akar, holott az önkormányzatiság mint modell, nagyon sok esetben Szlovákiában is bevált, gondoljunk csak a helyi önkormányzatokra, vagy az egyetemi autonómiákra” - sorolta az MKP elnöke. Elmondása szerint nyilvánvalóvá kell tenni, hogy ez nem az ország szétverésére irányuló kísérlet, hanem a magyarság és a többi kisebbség megmaradását megcélzó intézményrendszer vagy intézkedéssorozat lehetne.

A Kereszténydemokrata Mozgalom számára megengedhetetlen a területi autonómiáról szóló vita – jelentette ki Pavol Abrhan, a KDH parlamenti képviselője. Abrhan szerint nincs etnikailag egységes terület Szlovákiában. „Nincs olyan területe az országnak, ahol kizárólag egy nemzeti kisebbség élne. Ha valaki ilyen vitát nyitna, azzal csak az arányokat fordítaná meg, tehát az adott terület szlovák polgárai lennének kisebbségben. Egy ilyen jellegű vitát mi megengedhetetlennek tartunk“ – közölte. A KDH képviselője szerint az autonómiát érintő javaslatok terén a Magyar Közösség Pártja és a Most-Híd javaslatai között alapvető különbség van. „Az MKP Orbán Viktor magyar miniszterelnökkel tárgyalás követeléseiről, a Most-Híd pedig a szlovák pártokkal, amit nagyra becsülök. Amennyiben valaki szeretne elérni valamit a kisebbségek számára, Szlovákiában azt csak a szlovák féllel való igényes és türelmes tárgyalások folytán lehet“ – hangsúlyozta.

Nem a nemzetiségek döntenek, hogy kik képviselik őket a kisebbségi bizottságban

Lejár a kisebbségi bizottság jelenlegi tagjainak mandátuma, ezért új jelentkezőket vár a testületbe a kormányhivatal. Idén azonban újdonság várható: alaposan megrostálják, és letesztelik a jelentkezőket, így tulajdonképpen a kormányhivatal dönti el, ki a jó kisebbségi képviselő. A kisebbségi képviselőjelöltek június 12-ig jelentkezhetnek a kormányhivatalnál, a pályázat részeként be kell nyújtaniuk egy dolgozatot, és abban kifejtetni, hogy véleménye szerint mi a bizottság szerepe az interkulturális és interetnikus párbeszéd építésében, és mit javasol ennek megerősítésére. Be kell számolnia emellett a kisebbségek kulcsfontosságú szükségleteiről, és problémáiról, valamint ezek lehetséges megoldásairól, be kell mutatnia elképzeléseit a bizottság hatékonyabb működésével kapcsolatban, illetve arról is, hogyan biztosítaná a bizottság munkájáról szóló információk terjesztését. A dolgozatot egy nyolc tagú, nagyrészt hivatalnokokból álló bizottság bírálja el, pontozásos alapon, s így ők döntenek el, kik lehetnek a kisebbségek képviselői a bizottságban. A képviselő-testületbe csak úgy lehet bekerülni, hogy a maximális 240 pontból legalább 120-at megszerez a jelölt. Korábban ez a rendszer nem így működött. Akkor a kisebbségek képviselőit civil szervezetek jelölték, a magyarok öt képviselőjét például a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala. Az új rendszer valószínűleg Mária Jedličkovának, a kisebbségekért felelős kormánybiztosi hivatal ideiglenes vezetőjének köszönhető, akinek hivatali ideje alatt tavaly már jelentősen átalakították a kisebbségi bizottság működését; bevezették az egy kisebbség, egy szavazat rendszert, ami miatt könnyedén leszavazhatók a legnagyobb kisebbségek, például az öttagú magyar delegáció. A magyar tagok egyébként azóta nem vesznek részt a bizottság ülésein, és nem vettek részt a botrányos kisebbségekről szóló jelentés kidolgozásában sem. Tokár Géza, a Kerekasztal szóvivője elmondta, felháborítónak tartja, hogy a megbízott kormánybiztos beiktatott a rendszerbe egy olyan elemet, aminek a segítségével minden probléma nélkül megrostálhatja a jelöltek. A folyamatban így a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala nem is vesz részt.

Répás Zsuzsanna: az autonómia kérdése már nem tabu

Az autonómia kérdése most már minden külhoni magyar területen a közbeszéd tárgyát képezi, és ezzel úgy tűnik, hogy oldódik a fogalom körül kialakult félelem is, már nem számít tabunak ez a téma - állapította meg Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár a vajdasági Palicson a területi és nem területi autonómiáról rendezett háromnapos jogi-tudományos konferencia csütörtöki megnyitóján. A Pásztor Istvánnal, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) és a tartományi képviselőház elnökével, illetve Korhecz Tamással, a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács (MNT) elnökével folytatott kerekasztal-beszélgetésen elhangzott, a Vajdaságban már a kilencvenes években megfogalmazódott a perszonális, a területi és a tartományi autonómia kérdése, és itt sikerült a Kárpát-medencében egyedülálló módon olyan nem területi autonómiát létrehozni, amelynek következtében megalakulhatott az MNT, és azóta is gyakorolhatja jogait. Korhecz Tamás ezzel kapcsolatban rámutatott: az így elért jogok semmiképpen sem nevezhetők kevésnek, ennek egyik bizonyítéka az is, hogy a szerbiai alkotmánybíróság januárban megnyirbálta a nemzeti tanácsok jogköreit, mert soknak ítélte azokat. Trócsányi László igazságügyi miniszter a konferencián elhangzott előadásában hangsúlyozta: aki autonómiát akar, az nem elszakadni akar egy országtól, hiszen az autonómiát nem valakivel szemben építik ki, hanem valakivel együttműködésben. Arról is beszélt, hogy az autonómia politikai és gazdasági kérdés is. „Aki autonómiát akar, az elkezdheti az oktatás és kultúra területén” - mondta. A második lépésben már lehetőség van bizonyos gazdasági folyamatokra, például a munkahelyteremtésre. A végső lépés pedig a politikai autonómia, amikor már bizonyos politikai jogai is vannak a kisebbségnek.

Pásztor István: Mindaz, amit e közösség az elmúlt kilenc évtizedben letett a nemzet asztalára, feljogosít az ünneplésre

Vajdaságban a trianoni évforduló alkalmából ünnepi szentmisét tartottak Királyhalma településen, ahol 2012-ben elültették a közös múltat és közös gyökereket szimbolizáló almafát. „Remélem, hogy a közös almafa ugyanúgy terebélyesedni fog, mint mi magunk közösségként” – mondta Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke. Az egymásba vetett hit és az összefogás hozott idáig bennünket – emelte ki Pásztor István. Hozzátette: egyesek folyamatos lojalitásukról akarták meggyőzni a többségi nemzetet, míg mások mindebben a nemzetárulás gesztusát látták. A főcsapás, a főerő megtalálta az egyensúlyt a két véglet között, ennek eredménye az, hogy ma itt vagyunk. Ma is hasonló kettős helyzetben vagyunk. Ilyen helyzetben kell szót értenünk a közösségen belül egymással, ilyen helyzetben kell megértetnünk önmagunkat nemzettársainkkal és elfogadtatni célkitűzéseinket az itteni többséggel, amellyel együtt élünk – mondta Pásztor.

Új választási rendszer Vajdaságban, minimális többséggel törölték el a vegyes rendszert

A vajdasági képviselőház jóváhagyta a választási szabályok módosítását, így a jövőben részarányos rendszer szerint, kizárólag pártlistáról juthatnak be a politikusok a képviselőházba. A tartományi választási szabályok megváltoztatására a hatalmon levő Vajdasági Szociáldemokrata Liga (LSV) mellett több ellenzéki párt képviselői szavaztak igennel, a kormányzó Demokrata Párt (DS) és a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) azonban ellenezte a javaslatot. A vajdasági parlamentbe eddig hatvan képviselő jutott be pártlistáról, hatvan pedig egyéni jelöltként, ezt a vegyes választási rendszert törölték most el. Pásztor István házelnök elmondta, a VMSZ azért nem támogatja a javaslatot, mert így több mint egymillió vajdasági polgár gyakorlatilag tartományi képviselő nélkül marad, mint ahogyan a szerbiai polgárok többségének sincs képviselője az országos parlamentben. Szavai szerint a VMSZ-nek ugyan haszna származik a módosításból, hiszen a jelenlegi 7 helyett 15 képviselői helyet tudna a részarányos rendszer szerint megszerezni, de ennek ellenére sem támogatják a módosítást, mert igazságtalan, és mert „egyrészt nem volt alaposan előkészítve, másrészt pedig nem a rendszer előmozdítását szolgálja, hanem csupán a pártpolitikai erőfitogtatás kelléke”.

Orbán Viktor részt vett az új ukrán államfő beiktatásán

A kárpátaljai magyarok helyzetéről és Ukrajna európai uniós integrációjáról is tárgyalt Orbán Viktor miniszterelnök Petro Porosenko új ukrán elnökkel szombaton Kijevben. A Porosenko beiktatási ünnepsége utáni találkozón a magyar kormányfő kifejtette: egy európai perspektívájú Ukrajna Magyarország érdeke. Hozzátette: Magyarország a jövőben is érvelni fog Ukrajna uniós integrációja mellett, miután „nemzeti érdekünk, hogy az összes szomszédunk az EU tagja legyen”. Orbán Viktor egyúttal emlékeztetett, hogy ennek érdekében Magyarország korábban erősen pártolta Horvátország, most pedig Szerbia csatlakozását. Orbán Viktor leszögezte azt is, hogy a tárgyaláson megnyugtató és biztató tájékoztatást kapott az új ukrán államfőtől az országban élő magyar kisebbség jogainak elismerése és tiszteletben tartása tekintetében. Ezen a megbeszélésen is szóba került, hogy az ukrainai magyarság nagy többségben támogatta Petro Porosenko elnökségét a május végi államfőválasztáson. Orbán Viktor a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnökével, Brenzovics Lászlóval is folytatott megbeszélést Kijevben. Orbán Viktor és Brenzovics László szerint az Ukrajnában élő magyarok és ukránok érdeke egybeesik: béke kell az országban. A jelenlegi ukrainai helyzetből a kiutat egy európai demokratikus ukrán állam jelenti, amely tiszteletben tartja a területén élő nemzeti kisebbségek jogait.